

Amerika.

19de Aargang.

Madison, Wis., Fredag den 27de Mars 1903.

No. 26.

Norge.

Benktres Program.

Ved Benktrepartiets Landsmøde som afholdtes i Kristiania blev følgende Program vedtaget den 28de Februar:

1. Forsat Arbejde for Voldgift og Neutralitet.

2. Forsikring mod Erhvervsudnyttighed omfattende saavidt muligt alereede fra først af hele det norske Folk. Under Sagens fortsatte Udrødning bør stridvis Gjennemførelse komme under Overvejelse, ligesaa Opjævelse af det nuværende offentlige Pensionsvæsen.

3. Streng og planmæssig Økonomi i Statshusholdningen under Jagttagelse af, at Statslaanemidler som Regel kun anvendes til Jernbanebygning.

4. Forsat Arbejde for Næringsveienes Udvipling med særlig Sigte paa at fremme Udnyttelsen af Landets naturlige Gjelvtildele.

5. Direkte Valg for det hele Land eller for Byerne alene med eller uden Indførelse af Enmandskredsje.

Gaandeværelse vedtoges følgende Beslutning:

Repræsentantskabet bemyndiger Sine til i Forening med 10 af Repræsentantskabet valgte Mænd at affatte Forslag til Programposter vedkommende de unionelle Forhold. Disse Forslag vil blive at tilstille Amts og Byforeningerne til Erklæring.

Storm og Ulykker.

Haugefjund, 27de Februar.

Igaar Formiddag, medens Fiskerne trak sine Net, tog det paa sig til med Storm fra Syd. Flere Slæbebaade blev sendt ud paa Fiskeværret, her nu er ved Indløbet til Rarmsundet ca. to Kilometer fra Byen, for at være parat til at redde Baadmandskaber i Fare. Flere Baade med Mandskaber blev bugseret i Havn. En beklagelig Ulykke indtraf, idet en Femmandsbaad fra Skersø, Skersund, kandrede under Seilbjergning og tre af Mændene omkom, sørend Dampskib kunde naa Ulykkesstedet. De øvrige to Mænd blev reddet.

Selve Haugefjunds Havn ser ud som paa et Fiskevær. En stor Del af Fiskebaadene saavel som andre Fiskefartøier følger Havnen, naar det lakker mod Aftenen, og Byens Gaandeværelser kan umulig holde klart Farvand. Fra Havnen høres Gvin af Dampfløiter fra alle Kanter, og Løbet ser ud til at være ganske ufremkommeligt.

Tilstanden er høist ubehagelig og kritisk for rutegaaende Dampskibe i Natruie.

Lyngør, 27de Februar. Utter Sydvind; Storm og Regn med opvort Hav.

Grimstad, 27de Februar. Her hjemmehørende Barkskib "Christian Scriber" paa Rejse fra Fredrikstad til Delagoa Bay, er idag indkommet hertil, har holdt Sjøen i ca. 14 Dage, stormfuldt Veir, alt vel.

Barkskib "Bøgen", som afgik for nogle Dage siden til Göteborg, er idag ankommen til Bestemmelsesstedet med Tab af en Mand, som faldt ned fra Riggen og slog sig ihjel. Her stormer det fremdeles fra Vest og Sydvest. Høi Vandstand.

Fisket.

Tromsø, 3die Mars.

Fra Gryllefjord meldes: Igaar 2 Dampskibe 2500 og 1500 Fisk. Ca. 1500 Mand tilstede. Daglig Tilstrømning af Fiskere. Idag er der indkommet flere Dampskibe med 800 a 1600 — mest mager — Fisk. Storm hindrer Smaabaadene. Paa Malangsgrunden har to Dampskibe idag faaet 500 Fisk hver.

Rabelvaag, 3die Mars.

Ihvorvel Fisket endnu ikke kan siges i sin Helhed at slaa godt til hverken for Vest eller Øst, gjøres der dog nu meget gode Sæt for enkelte Vær, der lover meget godt for Sæsonen. Stemningen er derfor behagelig lysere. Skreien er uhørt mager og staar endnu inde paa Eggen.

Igaar afholdtes et af flere Hundrede Fiskere besøgt Møde i Rabelvaag, hvilket enstemmig udtalte sig for total Hvalfredning Aaret rundt, gjennemført af Stortinget allerede i denne Periode.

Dødsfald.

— Jørgen Tellefsen Ugland, tidligere Ordsfører i Fjære og en fremtrædende Kommuneformand, er afgaaet ved Døden i Grimstad, 84 Aar gl.

— Doktor Christian Sommer Rindt i Trondhjem er afgaaet ved Døden, 87 Aar gammel. Af døde, der i det sidste Aar havde trukket sig tilbage, var i mange Aar Overlæge ved Trondhjems Sygehus.

— Forhenværende Overkontrollør ved Brændevins og Malttilvirkningen Morten Smith Pedersen er afgaaet ved Døden den 17de Februar, 81½ Aar gammel.

— Fabrikant P. J. Opsahl er afgaaet ved Døden i en Alder af vel 74 Aar. Opsahl var antagelig den første i Norge som begyndte Fabrikation af Pengeskabe.

— Rådmand Martin Hagen, Mandal, er den 3die ds. afgaaet ved Døden. Hagen har i mange Aar drevet en behagelig Hjemforretning i Mandal, hvor han og saa var meget benyttet i det offentlige Liv.

— Grosferer Nils Christensen, Arendal, afgik nylig ved Døden. Af døde indehavde en af Arendals største Kolonialforretninger.

— Med Peder Ek, som mandags afgik ved Døden i en Alder af næsten 80 Aar, har Lier tabt en af sine mest afholdte Indvaanere, skriver "Busteruds Amtst." Den lune, venesøle Mandes Bortgang beklages af alle, som havde lært ham at kjende; thi alle, som kjendte Peder Ek, maatte ogsaa holde af ham. Ek var af gammel Lier-slægt, som har fiddet paa Gaarden Ek i mange Mandesaldr. Han var fra først af Lærer og virkede som saadan i Skoger, Sylling og sidst i Divesstad (Frogner). Igesom han i en meget lang Aarrække var Organist i Frogner Kirke. I ca. 30 Aar var han Kommuneskriver i Lier og sad i adskillige Aar som Medlem af Herredsstyret.

Fra Fjeld og Fjord og Dal.

Gjennem Indremissionens Fiskerhjem i Rabelvaag uddeler Byens Borgere Havregrønsgrød i store Udstrækning til trængende Fiskere;

velstaaende Mænd bespiser regelvis fattige Børn med Middag. Det er første Gang, at saadan Bespisning foretages der.

Ved Barken "Argo"s Stranding den 27de Feb. ved Mull of Rintyre i Skotland omkom Underskyrmand Ingvald Salvesen fra Borøen og og Lømmemand Kristen Kristensen fra Tverdalsøen pr. Tvedestrand.

I Solvorn i Sogn er man begyndt med Fabrikation af Cigaretter af Tobak, avlet i Sogn. Om norsk Tobak egner sig til dette Brug kan nok være tvilsomt; men ialfald er det et Forsøg værd, skr. "Berg. Tid."

I Nre Sogn og Søndfjord har i den senere Tid ikke saa saa Gaardbrugere solgt sine Gaarde og flyttet over til Østlandet, fornemmelig til Nerlsberg, hvor de saa har kjøbt sig Gaard igjen, oftest for en rimelig Pris.

Der skrives til "Trondhjems Adresseavis": En Prest i Indherred er i disse Dage af sin Menighed i et Menighedsråd bebyrdet, at man ikke ønsker at høre hans "Maal" fra Prædikestolen. Presten har lovet for Fremtiden at ville holde sig til Rigsmaalet i sine Prædiker.

En Kontorist ved Døtbanen, Sergeant Moe, omkom i "Aftenposten", under Rypejagt ved at styrte udover en 100 Meter høi Berghammer. Han gjenfandtes af en udsendt Expedition en halv Mil fra Byen, høit tilfjelds. Hans Hund sad paa Liget og bevogtede det.

En 16 Aar gammel Gut fra Roen paa Jnderøen, som kjørte fra Tverdalsøen og henover i Følge med en anden Mand, faldt pludselig af Slæden, rimeligvis rammet af Hjerne slag. Manden, som kjørte foran, blev mærkelig nok ikke var, at Gutten blev liggende igjen; denne fandtes af andre liggende paa Veien med kun svage Livstegn. Doktor blev hentet, men kunde kun konstatere Døden, skr. "Indh. Folkebl."

Put's roses in her saucy cheeks,
Makes her eyes grow bright with fun,
Makes months seem like weeks;
That's what Rocky Mountain Tea has done. All druggists.

En Lægmands

Vidnesbyrd laant af Dr. F. A. Schmidt.

(Indsendt af en Lægmand.)

Bemærkning af Dr. F. A. Schmidt under Kolofoniet i LaCrosse 1886:

Det paaanførte Udtryk er: "Gud bestemmes af" eller "lader sig bestemme af" vort "Forhold" (s. Ex. Omvendelse, Tro, Bestandighed, eller hvilken som helst i Frelseordenen sat Betingelse paa vor Side for et Frelsegodes Opnaaelse).

Den samme Fremgangsmaade har været brugt med Hensyn til flere andre lignende Udtryksmaader, s. Ex.: Gud "tager Hensyn til" og "retter sig efter" vort Forhold; eller: Et Menneffes Omvendelse og Salighed er i en vis Forstand "afhængig af Menneffets Forhold"; eller: Menneffets rette Forhold efter Naadens Orden "bevæger" Gud i en vis Forstand til at virke med sin Naade og "bevirker" saaledes i en vis Forstand Opnaaelsen af et Frelsegode eller er i en vis Forstand "Aarsag" til dets Opnaaelse. Saadanne Udtryk have været brugte fra vor Side, men med klar Tilføjelse af, i hvilken Forstand og Mening alene vi da tage Ordene, nemlig ikke som hentydende til Fortjeneste eller egentlig bevirkende Aarsag, men kun refererende til Ordenshensyn og Forklaringsgrund ifølge Naadens almindelige Orden.

Vi finde i Skriften, at Ordene "thi", "derfor", "eftersom" og lignende bruges om uensartede Forhold, selv om deres blotte grammatiske Betydning er den samme. S. Ex.: "Derfor som du vil indgaa til Livet, da hold Budene"; og "Derfor som du tror i dit Hjerte, skal du blive salig". Det ene Sted taler her om Loven og vor oprindelige Forpligtelse til selv at fortjene Livet, derfor Gud skal lade os faa det; det andet Sted derimod taler om Troen som Middelt til at annamme Livet som en uforfærdt Naadegave. I begge Steder har Ordet "derfor" vistnok den samme sproglige (grammatikalske, lexikalske) Betydning, idet det begge Gange udtrykker en Betingelse eller en nødvendig Forudsætning for, at En kan faa indgaa til Livet. Men det ene "derfor" fremsætter Lovens Opfyldelse som den Betingelse, hvorved vi først skulle selv frembringe den Fortjeneste, der berettiger os til at faa Livet. Det andet "derfor" derimod tilbyder os det evige Liv som en fri Naadegave for Kristi Skyld og siger os blot, at vi ifølge Guds almindelige Naadevilje og Orden ved Troen maa annamme Kristum for at blive delagtige i denne Livets Naadegave.

Vore gamle Teologer have derfor

med Hensyn til disse og lignende Skriftudtryk (Partikler: thi, derfor, efterdi, fordi osv.) sagt, at de snart bruges aitiologisk, snart syllogistisk*). I første Fald tale de om en egentlig bevirkende Aarsag, i andet Fald kun om Noget, hvortil man ser hen i at gøre en Følgeslutning eller at angive en Forklaringsgrund. I Ex. naar jeg siger: "Jordbunden er god, thi (eller "fordi") syllogistisk, idet jeg dermed ansøger en Forklaringsgrund eller en Grund for min Følgeslutning. Men naar jeg siger: "Planterne trives her, thi (eller fordi) Jordbunden er god", da bruger jeg "thi" (fordi) aitiologisk, fordi Jordbunden virkelig ved sin gode Betskaffenhed frembringer de store Væxter paa den.

Saaledes kunne mange Udtryk, som oprindeligt have aitiologisk (det er, den egentlige, fremvirkende, Aarsag angivende) Betydning, siden i Sproget bruges naar man gør Følgeslutninger og for at udtrykke, hvad der kan kaldes ordnede Følgehandlinger; i dette sidste Tilfælde bruges de samme Ord da i blot syllogistisk Betydning. Et Par Exempler ville klargjøre Sagen. Sæt, at en Farmer har Høvede i sin Lade, hvilken han vil lade ligge til Vaaren. Men saa kommer en Ven og beder ham om at lade ham faa noget af den Høvede, og Farmeren, som først ikke havde lyst til at gøre det, lader sig tilsidst oestemme eller bevæge til at gøre det. Her er der et aitiologisk Forhold mellem den Enes Bøn og den Andens Handling, fordi Farmeren ikke forud tænkte paa at lade ham faa nogen Høvede nu, men først fik den Tanke og Villighed ved Vennens Bøn. Naar en Farmer derimod gjerne vil blive sin Høvede kvit og derfor lader Enhver faa, som kommer og vil have, da er Forholdet mellem disse Ansøgning og hans Handling kun syllogistisk, thi han bliver ikke først da i egentlig Forstand bevæget eller bestemt til at ville gøre, hvad han for deres Ansøgning slet ikke vilde gøre, han bliver ikke af en Uvillig saa sin Høvede, naar disse bede derom, og villig der ved, at de bede derom, men han havde allerede forud det Dasse og Begjær, at de maatte komme og spørge om at faa, saa han kunde give dem.

Eller sæt, at en Del Fattige i en By sende en Bønsskrivelse til en Mand for at faa Lov til at sende sine Børn til hans Børns private Skole. Han læser Skrivelsen og lader sig herved (aitiologisk) "bestem-

*) Aitia betegner paa Græsk en egentlig bevirkende Aarsag, til Forskjel fra andre Slags Grunde. Syllogismos betyder paa Græsk en logisk Følgeslutning eller et Argument.

me" eller "bevæg" til at gøre, hvad han før ikke havde tænkt at gøre. I et andet Tilfælde bygger kanske en rig Mand af sin Godhed en Skole for Byens Fattighørn og indbyder Alle til at sende sine Børn did; Nogle komme, Andre ikke; Gine optager han da, de Andre ikke. Her lader han sig ogsaa i en vis Forstand "bestemme" eller "bevæge" til at optage dem, som komme, men (efter de gamle Læreres Udtryksmaade) kun syllogistisk, fordi hans Beslutning og Afgørelse for hans Handlemaade er denne: Alle bør komme og lade sig optage; disse alene komme virkelig; disse alene skulle derfor optages. (Et Beslutning og Handling i Form af en Syllogisme eller logisk Følgeslutning.)

Forskjellen mellem den aitiologiske og den syllogistiske Brug af saadanne Udtryk som at "lade sig bestemme af" eller at "tage Hensyn til" eller at "rette sig efter" osv. sees altsaa at være den, at disse Udtryk, naar de anvendes i aitiologisk Forstand, angior den egentlige Aarsag til, at En, der før var ikkevillende, nu bliver villende eller kanske endog af en positiv Uvillig bliver en Villig; men naar de anvendes i blot syllogistisk Forstand, da betegne de samme Udtryk ikke en saadan Forandring fra forudgaaende Ikkevillighed til efterfølgende Villighed, men kun en Befølgelse af den bestemte Orden og Maade, hvorefter En gjerne vilde handle med saa mange, som muligt, men dog kun virkelig handler, som han gjør, med alle dem, som benytte sig af den for Handlingens Indtræden skjatte Orden.

Anvendes denne for mange Skriftsteders og kirkelige Udtryk rigtige Forklaring overmaade vigtige Distinktion paa Læren om Guds Frelsevilde og Naadens Orden, samt begges Gjennemførelse fra Guds Side, saa ligger det i Sagens Natur, at

MAD FOR ET AAR.

Kjød.....	300
Melk.....	240 Liter
Smør.....	100
Eg.....	27 Dusin
Grønsager.....	500

Dette er en passnede, middels stor Ration for en Mand i et Aar. Men nogle Mennesker spiser og spiser og bliver alligevel stadig tyndere. Det kommer af en mangel paa Fordøjelse og uheldigt Kostvalg. Disse Folk vil vi gjore opmærksomme paa Scott's Emulsion, bekendt for sin muskeldannende Evne. Deres Læge kan forklare Dem, hvorledes den udretter det.

Vi sender Dem gjerne paa Forlangende en liden Prøve.
SCOTT & BOWNE, 409 Pearl Street, New York.

Udtryk som, at Gud "lader sig bestemme af" eller "tager Hensyn til" eller "retter sig efter" de Kalbedes Forhold, ikke kunne have aitiologisk, men kun syllogistisk Betydning. De kunne ikke betegne nogen "egenlig bevirkende eller bevægende Aarsag" til, at Gud er bleven villig til at omvende og frelse nogen Synder. Thi før noget Slags Forhold fra de Kalbedes Side overfor Guds Naadefald kunde komme i Betragtning, kaldte Gud dem til Omvendelse og Salighed og beviser derved tilstrækkelig, at han er hjertelig villig til at omvende og frelse dem, som han selv siger: Saa sandt jeg lever siger Herren, jeg har ikke Behag i den Ugudeliges Død, men deri, at han maa omvende sig og leve." Denne Guds alvorlige Villighed til at frelse Alle paa den i Evangeliet aabenbarede Maade kaldes derfor af Kirkens Lærere Guds forudgaaende, almindelige Naadevilje.

Men naar Taler er om den virkelige Gjennemførelse af Naadens Orden eller om Guds efterfølgende Vilje, saaledes som den aabenbarer sig deri, at Gud i Gjerningen (actu) omvender og frelser kun en Del af de Kalbede, da bliver der atter Spørgsmaal, om Gud har aabenbaret det for os, saa at vi kunne forkynde det for vore Tilhørere, hvad Gud i denne Henseende "retter sig efter", eller hvad han "lader sig bestemme af", eller hvad han "tager Hensyn til", naar han gjør en saadan Forskjel i Gjennemførelsen af sin almindelige Naadevilje. Det er om denne i Udsaldet ulige Gjennemførelse af Naadens Orden, at vi paa vor (antimissouriske) Side have lært og fremdeles lære, at det er de Kalbedes forskellige Forhold overfor Naadens Midler og Virkekraft, som Gud forsaavidt tager i Betragtning og lader sig bestemme ved Hensyn dertil, som han selv i den aabenbarede Frelsens Orden har gjort den faste Bestemmelse, at visse Naadepøsters Opbydelse skal have de Kalbedes rette Forhold under Naadens Virken til sin Forudsætning, medens det modsatte urigtige Forhold skal have Løstets Ikkeopfyldelse til Følge.

Spørg vi altsaa her: Har Gud aabenbaret os nogen Grund—d. e., en syllogistisk Forklaringsgrund eller Følgeslutningsgrund—, hvorfor han i Udsørelsen af sin Frelsegjerning handler forskjelligt med de Kalbede? da svare vi: Ja, Gud har aabenbaret os denne Grund i den i Evangeliet fremlagte almindelige Naadens og Frelsens Orden.

Med Hensyn til Omvendelsen maa vi efter den almindelige Saliggjorelsens Orden sige: Forklarings-

grunden (Her den sylogistiske Grund) lyder saaledes: Alle dem, og kun dem, som under Naadens forberedende Virken undlade den gjenstridige Modstand, vil Gud omvende ved sin Aand og Naade; disse Kalbede undlade denne Modstand, medens hine ikke gjøre det; derfor omvender Gud disse ved sin Aand og Naade, men ikke hine.

Med Hensyn til Retfærdiggjørelsen maa vi efter den aabenbarede Naadens Orden forkynde det for vore Læsesere: Forklaringsgrunden (d. e. den sylogistiske Aarsag eller Grund) til, at nogle Kalbede retfærdiggjøres af Gud, Andre ikke, er denne: Gud har lovet af sin blotte Naade for Kristi Skyld at ville retfærdiggjøre alle dem, og kun dem, som ved Troen annamme hans Søn Kristus og tilegne sig hans Fortjeneste; disse Kalbede tro paa Sønnen, hine ikke; derfor (eller af den Grund) gjør Gud den Forskjel mellem de mange Kalbede, at han retfærdiggjør disse (som tro, men ikke hine) (som ikke tro).

Med Hensyn til den endelige Saliggjørelse maa vi forkynde: Grunden til, at Gud ikke frelser Alle, medens han dog frelser Nogle, er efter Guds Ord denne: Gud har lovet at ville endelig frelse alle dem, og kun dem, som vedblive i Troen indtil Enden; disse ved Guds Naade Beständige vedblive i Troen indtil Enden, hine Frakaldne vedblive ikke; derfor frelser Gud hine, som dog i Troen paa Herren, ikke disse, som ere faldne fra og ikke ere vendte tilbage.

Da Gud efter sin barmhjertige Frelsevillje selv ikke vil nogen Synders Død, men Alles Frelse i Kraft af Naadens Orden, kan de Kalbedes rette Forhold aldrig blive en aitiologisk Grund til Søsternes Opsøvelse, fordi der ikke derved bevirkes nogen Forandring i Guds Vilje til disse Frelse. Derimod er de Kalbedes urigtige Forhold overfor Naadens Orden ikke blot en sylogistisk, men tillige ogsaa en aitiologisk Grund til, at Gud, som helst vil deres Frelse og vil den ligesaa alvorlig som de øvrige Kalbedes Frelse i sin efterfølgende Vilje og Beslutning nu ikke vil det samme som i sin foregaaende Vilje, thi efter denne vil han deres Frelse, efter hin deres Fordømmelse paa Grund af deres Bantro.

Naar "Redegjørelsens" Underprivere forkaste vor Lære som "synergistisk", har dette, saavidt jeg kan skjønne, sin Grund deri, at de ikke have agtet paa denne vigtige Distinktion mellem en blot (sylogistisk) Forklaringsgrund og en (aitiologisk) egentlig bevirkende Aarsag. Hvad Guds Handlemaade ifølge hans saakaldte efterfølgende Vilje angaar, er det utilbørligt at negte os Brugen af Udtrykt, der indeholde en (sylogistisk) Grundangivelse. Man forudsætter uden Grund, at de Kalbe-

des Forhold overfor Naadens Midler og Orden kun kan komme i Betragtning som en "Lovens Gjerning", d. e. en "i og for sig fortjenstlig" Gjerning. hvortil Gud (hvad vi villig indrømme) ikke af Naade kan tage (aitiologisk) rette sig derefter. Guds (sylogistisk) Hensyntagen til de Kalbedes Forhold i hans efterfølgende Vilje ophæver eller krænker paa ingen Naade den Sandhed, at vi efter Rom. 4, 4. 5. 11, 6. Ef. 2, 8-10. 2 Tim. 1, 9 o. s. v. frelses af uforfærdigt Naade, uden nogen vor Medvirkning eller egen Fortjeneste ved noget Slags Forhold.

Duffes. Nogle flittige Standinavisk Mand og Kvinder til at arbejde for os i sin egen Hjemstavn, ogsaa nogle til at rejse for os. - Stadig Blads for Vinteren eller for hele Aaret. - Løn \$2.50 pr Dag. - Paalideligt Firma med stort Kapital. Øvelse behøves ikke, men maa have gode anbefalinger. For nærmere Oplysninger skriv til **H. MILLER, Mgr.,** 334 Dearborn Str., CHICAGO, ILL.

A. E. Johnson Co.,
70 Washington Avenue South,
MINNEAPOLIS, MINN.

har 20 Aars uafbrudt Erfaring i Land- og Billeterretning samt Pengesørsødelser til det gamle Land. Alle Forespørgsler besvares.

ANNOUNCEMENTS!

ILLINOIS CENTRAL R. R.

FLORIDA Through "Dixie Flyer" Sleeping-Car Lines, St. Louis to Jacksonville, and Chicago to Jacksonville. Route via Nashville, Chattanooga and Atlanta.

NEW ORLEANS A delightfully unique city for the tourist to visit. Winter tourist rates now in effect. Double daily service and fast steamheated vestibule trains with through sleeping cars, buffet-library-smoking carservice and all meals en route in dining cars. Ask for an illustrated book on New Orleans.

HOT SPRINGS, ARK.

Through Sleeping Car between Chicago and Hot Springs, carried on the Central's fast Pullman vestibule "Limited" train. Send for book describing this most interesting of health and pleasure resorts.

CALIFORNIA Personally Conducted Weekly Excursion Cars

through to Los Angeles and San Francisco as follows. Via New Orleans and the Southern Route every Wednesday from Chicago; every Tuesday and Friday from Cincinnati. Via Omaha and the Scenic Route every Friday night from Chicago.

HOMESEEKERS The Passenger Department of the Illinois Central Railroad Company is

issuing monthly circulars concerning fruit growing, vegetable gardening stock raising, dairying, etc., in the States of Kentucky, West Tennessee, and Louisiana. Every Farmer, or Homeseeker, who will forward his name and address will be mailed free Circulars Nos. 1, 2, 3, 4, 5 and 6, and others as they are published from month to month, on application to J. F. Merry, A. G. P. A., I. C. R. R., Dubuque, Ia.

Full Particulars concerning all of the above can be had of agents of the Illinois Central, or by addressing the nearest of the undersigned representatives of the "Central." **A. H. HANSON, G. P. A.,** Chicago, Ill. **J. F. MEBAY, A. G. P. A.,** Dubuque, Ia.

**GOLD MINES
OIL LANDS
GUARANTEED STOCK.**

Coupled with an earnest, reliable and experienced management, is what you ought to have an interest in.

The Upper Ten Mining and Oil Co.
Of Colorado Springs

gives you such an opportunity by offering a limited amount of its guaranteed treasury stock at 20 cents a share, or will sell you its unguaranteed treasury stock at 15 cents a share.

The guarantee is made by a well known Eastern Trust Company, making the investment perfectly safe.

The company owns

**35 MINING PROPERTIES,
3600 ACRES OIL LANDS,**

and has been operating for about five years. Has some splendid gold ore in sight is liable to get into very high grade ore at anytime. Splendid opportunity to make big profits. Write for particulars, prospectus and maps to

Wm. G. SHAPCOTT AGENCY,
Gazette Bldg. Colorado Springs, Colo.

FRED. M. SCHLIMGEN.

Monumenter.

Hvis du har tænkt at faa et Granit- eller Marmor-Monument i Daa eller til Sommeren, kom og besøg os se det største og bedste Oplag som nogenstunde er fremvist her i Byen. Vi har i vort Varelager fem og otte nye og moderne Monumenter af Barre, Quincy, Montello, Waukan og St. Cloud Granit; ogsaa blaa og lysfuldret Marmor, hvilke vi vil sælge til rimelige Priser. Førstklassets Arbejde og bedste Varer. Se kan du faa se med egne Øine, hvad du faar for Pengene.

124 West Main Street,
Overfor Courthuset.

Madison, Wis

Åvelberier og Kjeblerier.

PROF. ANDERSON'S SIMILE.

On th way to the office today we fell in with that Norsk Sage Rasmus B. Anderson, who at once with an impressive air unloaded his thought:

"John M. Whitehead is the rock against which the billows of La Follettism dash themselves in fruitless rage and are splintered into a myriad of impotent ephemera".

Viewed merely as a rhetorical flight, the thoughtful mind finds itself upborn as on gossamer wings.—Wis. State Journal.

Vi har læst meget, vi synes er ude af Veien, men "Amerika" for forrige Uge kom omtrentlig saa langt i den Retning, som vi endnu har seet. Først kommer Hr. Rasmus med en lang Artikel mod Thorvald Klaveness fordi denne skal være Fritænter og holder Taler over "Fritænteren" Bjørnson og derpaa med en lang Begrædelsestale over "Det værste Selvfab", som Hr. Rasmus stod fadder til. Før Selvfabet stiftedes bebudede han det en glimrende Fremtid og holdt lange Taler over, hvad godt det kunde udføre, men nu siden Rasmus hverken blev valgt til Formand eller hans fanatiske Forslag blev taget Hensyn til, er han kommet i Garnist og gjør hvad han kan for at faa det aflivet. "Nord Dakota Posten".

Forrige Uge holdtes i Park River et Søndagskoleløb. Mødet gik ud paa at fremme Søndagskolearbejdet og var for saavidt aldeles i sin Orden. Men naar en Filleprest fra Nord Dakota tillader sig at nævne Digteren Bjørnson og stille ham i Klasse med Griseliteratur, og kalder hans Bærler Griseliteratur, er det paa Tide at raabe: Varsko!—Det er en kjendt Sag, at B. B. har for hele Norden været en Landsmagt, som har tiltunget sig almindelig Agtelse og Paasfjænnelse og ingen Nordmand kan andet end se op til ham som den, der har gjort mere for at høre Norge i Civilisation og Landsudvikling end nogen anden. At søge i Park River at nedraffe B. B., hvor kun saa kjender hans Bærler, og hvor der ingen Fare er for, at Norfkerne vil være saa norske at de vil læse dem, er imfamt, og den Prest, som paa tog sig den sidste Gjerning at nedraffe B. B., kjæmpede som en anden Don Quixote med Vind og Møllevinger. Men det skal erindres, at den norske Prest i Park River—Olaf Guldsjeth—toog den ubetinget mindste fremstudte Stilling—at tie. Hr. Thorvald Klaveness vil næste Fredag Aften holde Foredrag om Bjørnson i Park River Operahus.

"Nord Dakota Posten".

Den forstændige Læser vil selv gjøre sine Reflektioner. "Am."s Red.

St. Olaf, Minn.

Saaledes skriver Digteren A. D. Vinjes Broder. "Am."s Red.

En Hr. H. U. Rogness har i "Fremad" for 12te Mars d. A. med grove Udtryk lastet Prof. R. B. Anderson, Redaktør af "Amerika" for den Stilning, han har indtaget overfor de Mand, der opstiller Digteren og Forfatteren B. Bjørnson som den ideale Mand.

Jeg beder "Fremad"s Redaktion at indtage nogle Mobbemærkninger.

Hvad som angaar det personlig Uanfald paa Hr. Anderson, farer jeg uænsset forbi. Manden selv kan soare paa det om han gider. Men nogle Meninger om Hr. B. B. vil jeg faa Lav at frembære.

Hr. B. B. er uden Tvil en begabet Mand, vel udrustet af Vorherre fra Fødselen af med en stærk Krop og en stærk Aand. Med disse Guds Gaver har han udført meget godt, hvorfor han bør taltes, æres og paasfjænnest, og Nation og Menneskehed bør være glade over en saa fremragende Søn.

Hr. B. B. er dog ikke af andet Stof end Nebukadnezars Drømmebillede. Nu gaar det her som det altid gaar: Nogle hæfter Bliffet paa en Del, nogle paa en anden Del. Hr. Rogness ser nok bare paa den Del af Billedet som var af Guld, medens andre ogsaa ser de Lemmer som var af Sølv, Kobber, Sjern og Ler.

Det som, efter min Mening skjæmmer Bjørnson mest ud er hans fiendtlige Forhold ligeoverfor Kristendommen. Saa snart han faar Anledning dertil, hengter han den til at sige noget udsættende paa Religionen. Jeg vil viligt medgive, at der er store Mangler tilfede i Forlyndelsen og Efterlevelsen af Kristendommens Lære og Bud. Derimod er Kjærnen selv, den af Kristus forkyndte Lære, ren og sund.

Derfor Hr. B. B. havde viet og nu viede sin Tid til at høre paa disse Mangler og frembringe noget nyere og bedre, saa var han al Være værd, men af det, jeg har læst af hans Forfatterstole og ellers faaet paalidelig Kundskab om, fremgaar det, at hans Arbejde med Religionen er bare at ruinere det bestaaende. Han hverken bytter, bygger af Nytt eller forbedrer.

Hvad vilde De kalde den Mand, Hr. Rogness, som river ned sit gamle Hus paa Prærien, fordi han ikke er fornøjet med det, men har intet Materiale til at bygge et nyere og bedre Hus, til at opstytte sin Familie og sig selv?

En saadan Mand er B. B., han kan rive og rive ned det gamle, men kan ikke tømre et eneste nyt Kvarv endfige opføre et helt nyt Hus.

Den river ned som ikke kan opbygge i Guds Fred.

Man bliver ei merkværdig Mann Ved stort at rive ned.

At skabe kan ei hver som vil.

Det blev kun givet faa;

Selv Gud en Uge trængte til Dg Hvile ovenpaa.

Saa langt den fremne Historie gaar tilbage og længeer finder vi, at Menneskene har haft et eller flere høiere Væsenener at ty til og trøste og glæde sig i her i Livet. Saa er det den Dag idag. I Tidens Løb er der foregaaet store Forandringer i Lære og Maade at nærme sig til det høiere Væsen, paa men den oprindelige Grund er den samme, nemlig: Trangen at have Samband med et Væsen ædlere og større i alle Ting end jeg selv.

Vilde Dyr har intet Ly, men tager det, som de finder det, og somme Mennesker synes at have det paa samme Maade, hvad angaar deres Forhold til Gud. Vi maa glæde os over, at det kun er en liden Del af Menneskene som har det saa.

Med Hensyn til Thorvald Klaveness Mission til Amerika, saa ser det ud til, at han bør udbasjune B. B. som den bedste ideale Type af et Menneske, og hans Hustru en saadan Mand værdig. Hans Foredrag herrundt har været om B. B. og Rone.

Den norske Stat har i mange Aar lønnet B. B. for hans Virksomhed som Forfatter og der er vist ingen nu, som klandrer de Styrende derfor. Derimod synes det næsten ufatteligt at den norske Stat sender en Mand til Amerika for at forherlige B. B. og hans Rone. Det er forresten et ganske unyttigt Arbejde.

De som har nogen literær Interesse kjender Manden og hans Gjerning og Ronen med, saa den norske Stat neppe trænger at sende til Amerika en Stipendiat for at ofre Røgelje og Myrrha paa Bjørnsonens Bjørnsons Alter.

Olaf D. Vinje i "Fremad".

Fra Florence, Wash.

Hr. Professor R. B. Anderson!

Jeg kan ikke længere afholde mig fra—privat at sende dem nogle Ord. Det er med dyb Beklagelse jeg har seet paa den Optraeden De har udvist ved flere Leiligheder siden jeg havde den Fornøielse at gjøre Deres Bekjendtskab. Først den Maade De—en rum Tid før Bjørnsons 70-Mars Jubilæum—begyndte at bekynde ham for "Kristendomsforfølgelse," etc. og i Forbindelse dermed Deres Optraeden overfor Hr. Klavenesses Foredrag. Videre Deres Forhold med "Det Norske Selvfabs" Stiftelse og videre Deres Insinuationer mod D'Herr. Professor Botzke og Pastor Kirkeberg m. fl.—Med Hensyn til Bjørnsons "Kristendomsforfølgelse" tillader jeg mig den Mening, at De fremstiller B. B.: Forhold fuldstændig feilagtigt—idet De—i Sigthed med mange Synodeprester jeg har talt med her—ikke v i l skjeldne mellem Kristentro og Dogmetro; men slaar begge dele i Hartforn. Med Hensyn til R's Foredrag formoder jeg at han deri stiller "B. B." sandt og træffende,

"Amerika"s Agenter.

Følgende er anjat som Agenter for "Amerika" og er bemyndiget til at tegne Subskribenter og Bøttere for Kontingenter.

Wisconsin:

M. Bjørnson, rejsende Agent;
Martin Finstad, rejsende Agent;
H. D. Knudson, rejsende Agent;
Thomas Edwards, Wisconsin;
Gabr. Anderson, Beaver Creek;
Andreas Wang, Salsburg;
Gans C. Svagstad, Salsville;
Silvert Overton, Gudjon;
Jno. Kienstler, Le Gros;
F. J. Bold, Kochel;
D. B. Stenerson, Menomonee;
Johs. Hilberg, Wa. Goreb;
Albert Rommel, Northfield;
Dr. J. B. Anderson, Orfordville;
B. A. Dahl, Ugeon Falls;
Jens D. Braaten, Prairie Farm;
John D. Johnson, Spring Green;
Mathew Hansen, Spawa;
Lars L. Kuller, }
Fred. Rasmussen, } Stoughton.
Christoffer Svendsen, Washburn.
S. A. Enga 111 7th St., Wausau.

Minnesota:

A. Seeverts, Rock Dell;
E. J. Johnson, Austin;
H. D. Selum, Barnesville;
Mons. Hauge, Benson;
Mons. Mahlum, Wainorb;
D. A. Espeseth, Jasper;
J. H. Suverud, Ransom;
Andrew Kolstad, Kenyon;
Adolph Opvick, Lantion;
E. J. Næsteth, Marietta;
A. L. Boe, Northfield;
Gabr. Birkenes, Oslo;
H. D. Olson, Rushford;
Brown Anderson, Spring Grove;
Nels N. Johnson, Stillwater;
R. A. Overland, Twin Lakes;
Ole D. Berg, Wafar;
B. Song, Wilmar.

Iowa:

E. E. Helland, Wabe;
D. Amundson, Cresco;
Geo. E. Johnson, Hamiltonton;
A. E. Klofster, Huxley;
Gans D. Knudson, Jewood;
D. E. Knudson, Joice;
A. E. Landsrud, Landsrud;
D. N. Stoye, Lake Mills;
Gustav Johnson, Nasset;
Arnoldus Krøgh, Northwood;
Rev. Aug. J. Forgeron, Sombra.

Nord Dakota:

D. A. Wangness, Kindred;
Miss Helene Hoff, Palermo;
Rasmus Olson, Merl;
Ole Thoreson, Park River;
Peter Edwardson, Kindred;
G. N. Sivdahl, Belva;
E. M. Christopherson, Plymouth;
H. C. Westby, Waterton.

Sud Dakota:

H. E. Sagsvold, Arlington;
D. C. Halvorson, Brandt;
H. A. Ustved, 739 W. 10. St., S. Falls.

Alabama:

M. J. Søberg, Thorsby.

Texas:

E. E. Colwell, Norie.

kom til den norske Koloni i Virginia.

Her er nu mere end 70 norske familier med Menighed, Prest og Skoler. Et mildt helligt og behageligt Klimat. Ingen

Blizzards, Daggelstørme eller Orkaner. Billigt Land. Frugtbart Jordbund. Verdens bedste Markeder og ket ved Atlantikhavets Rijk. Skriv mig for fri Besøgsbillet og Rejserute. Omnes personligt svar, saa indlæg Frimærke.

M. C. Bergh.

Land & Excursion Agent C. & O. Ry. TOANO, VIRGINIA.

helt igjennem. De hængter dog ikke den Kristendom der aander gennem det af R: citerede Vers "Gik din Næste" etc, men siger at dette skrev B. B. for over 30 Aar siden og da var han en kristen ogsaa efter Deres Skjøn. Jeg er da saa fri at henvise til B. B.'s "Salme paa Olsafsdagen"—denne er af ganske særst Datum—og kan jeg ikke i dens Strofer finde hverken Gudsfor nægtelse eller Kristendomsfølgelse—tvært om. Grunden til min Forargelse over Deres Optræden mod B. B. m. fl er den, at jeg aldeles ikke tror De deri har udtalt Deres virkelige og oprigtig Mening og dette bygger jeg paa Deres private Udtalelser—engang for mig—og en andengang for min ældste Søn—begge Udtalelser fremkom De med—uden mindste Foranledning fra nogen af os. Saadanne Udtalelser formener jeg man er berettiget til at optage som fuldt Alvor og de var saadanne, at enhver, der vilde paahørt dem—efter min Opfatning maatte tro—at Deres og Hr. Bjørnsøns religiøse Standpunkt var omtrent ens.

Deres Feilgreb ved Stiftelsen af "Det Norske Selskab" kan vistelig ikke maales med "En Sættendels Tomme" nei her maa nok Fabnemaalet til—om dette rækker. Jeg er endog saa heldig ved denne Leilighed at kunne citere en evangelisk lutherisk Synodeprests Udtale: "dette var at lægge Saaget paa". Det er virkelig i højeste Grad beklageligt, at De Hr. Professor—med Deres Forudsætninger og Deres Fortid paa Norstidens Omraade skal vælge at blive "Spittelsens Tegne"—De der endnu kunde gøre mere—end kanste nogen nulevende norstid—for Deres Landsmænds Vækkelse og Samling her i Amerika.

Stulde De Hr. Professor komme herud til Nysten igjen og vilde tage ind under en Sønders Dag—der ikke er Medlem af nogen evangelisk lutherisk Menighed—er De velkommen til Deres ærb: N. B. Thomle.

Efter skrift.—Af Ugtelse og i Taknemmelighed for hvad De har gjort for det oven paalagte—har jeg ikke villet sende mine Besvælinger til nogen Avis; men stulde De have lyst til at indtage denne Skrivelse i "Amerika" stilles den til Disposition—med det Forbehold, at hvis De finder det tjenligt at forsyne den med en "Gale" forlanger jeg Plads for eventuelt Svar. Hertil maa jeg tilføje, at saafremt "Amerika" fortsætter paa samme Maade i paalaget Retning; maa De gøre mig den Tjeneste at sende mit Expl. af Bladet til en Anden der vurderer det høiere end jeg. N. B. T.

Den 6te Mars 1903.

Da vi for et Aar siden besøgte Stillehavskysten og vi Hr. Thomles Gæstfrihed og for den skal vi alle Dage være ham og hans elskværdige Familie taknemmelig. Han var tilstede ved vore

Foredrag i Stanwood og havde saaledes god Anledning til at lære vort religiøse og literære Standpunkt at kjende. Vi vidste at han ikke var Medlem af noget Kirkesamfund; men—ja der hændes saa meget. Nu læser vi i "Skandinaven" et Brev fra Literaten Klavens og deraf ser vi, at ogsaa han har nydt Hr. Thomles Gæstfrihed. Han udpeger da ogsaa Hr. Thomle som en af de gjæveste Nordmænd paa Vestkysten.

Vi har naturligvis intet imod Hr. Thomle. At han ikke er Medlem af nogen evangelisk lutherisk Menighed, det beklager vi oprigtig og det mest for hans egen og hans Families Skyld; men ogsaa paa Grund af det Exempel, han derved giver sine Medborgere.

Han giver os speciel Tilladelse til at indtage hans Skrivelse til os i "Amerika" og han tilføjer, at han ikke længere vil have et saadant Blad i sit Hus.

Vi indtager Hr. Thomles og andre Breve af samme Slags for at vise Kirkefolket, hvor forsigtig det uirkelige Element er med Hensyn til hvad Slags Aviser de holder. De vil ikke have i sit Hus eller paa nogen Maade støtte Blade, som modarbejder deres Ansættelse og kritiserer Bjørnsøn, Jbsen osv. Og heri handler de fra sit Standpunkt aldeles rigtig. Paa samme Maade burde Kirkefolket være meget forsigtige med Hensyn til hvilke Blade og Bøger de støtter og kjøber. Kirkefolket er ofte altfor ligegyldige i denne Henseende. Var de mere aarvaagne vilde flere af vore norst-amerikanske Blade ikke have en eneste Abonnent blandt Medlemmerne af vore norst-lutheriske Kirkesamfund. Altsaa tværtimod at nære nogen Avistilstand imod Hr. Thomle for hans Brev, respekterer vi hans aabne og greie Fremgangsmaade og anbefaler Principet til Efterfølgelse af Kirkefolket med Hensyn til Aviser og Bøger de holder og kjøber. Men saa skal man ikke ideelig gnaale paa den Vise, at de uirkelige er saa meget mere liberale ligeoverfor anderledes tænkende end de kristne. Vi har Bevise nok paa Trangsynthet iblandt det uirkelige Element.

Hvad vi har sagt til Hr. Thomle eller hans Søn, som fik ham til at tro, at vor og Bjørnsøns Standpunkt var omtrent ens(!) aner vi ikke. Vi huser dog at vi saa indtrængende, som vi vovede uden at være uhøvisk imod vor Vært, udtalte det Haab, at han vilde finde det muligt

for sig at tage Del i det kirkelige Arbejde paa Vestkysten. I vort ene Foredrag i Stanwood, hvilket Hr. Thomle paahørte, udtalte vi os i saa bestemte Ord om vor religiøse Standpunkt, at vi synes ingen kunde tage Feil med Hensyn dertil.

Sluttestenen til
god Helbred
er ren Kofee.

Lion Coffee

er bare Kaffe — ingen Glasur
med Væg eller Dim for at skjule
Mangler og forringe Kvaliteten.
Fersk og ensartet, rig paa
Velsmag, fordi den altid sælges i
forseglede Pakker — afbrig løs.

Et storartet Tilbud

"Kvinden og Hjemmet" og "Vort Bibliotek", der nu er i sin 15de Aarg. og udkommer med 40 store Sider i et Dplag af 72, (100 Exemplarer hver Maaned, er det eneste Kvindeblad i vort Sprog i Landet. Dets Indhold er til Gæde, Opmuntring og Lærdom for hele Familien; thi ved Siden af velvillig indsendte Bidrag har Bladets Redaktør, Mrs. Ida Hanson, sikret sig gode Medarbejdere. Subskriptionen er 50c pr. Aar. For end yderligere at forøge vor Læsefreds gjør vi nu "Amerika's" Læsere følgende udmærkede Tilbud:

For 25c i Frimærker, indsendt med dette Anbud, vil vi levere eder "Kvinden og Hjemmet" og "Vort Bibliotek" et Aar og desuden "Kvinden og Hjemmet's" Maalebog, bestaaende af 100 fortrede Synaale, 14 fortrede Stoppemaale og en Trænaal. Prøvenummer frit. Skriv strax til "Kvinden og Hjemmet", Cedar Rapids, Iowa.

Dr. J. W. Vance
Specialist.
Smertefri Behandling af
Piles, Fistler, Hæmor og Sår
i Rectum.
En Bog, om Sygdomme i Rectum sendes frit
Med 298 E. Fairchild St. Madison Wis.

Madison Bogbinderi
Blank Book Fabrikant
og Bogbinder.
G. GRIMM & SON, Proprietors
State Journal Block.

De reiser did

Holt i Masjens reiser til Marion Co., W. Va., hvor der er frugtbar jordbund paa Underlag af Lere, der aflaster spore Vælinger, indbefattet Maistorn. Fortræffeligt Land paa 10 @ 30 Acre. Prist \$1. Kreaturer fødes kun omtr. 100c Uger om Aaret. Vort Meierisør sælges til Elgin-Priser. Vi eier 175,000 Acres Land og sælger Jernland for 7 @ 12 Doll., Græsland for 4 til 7 Doll. pr. Acre. Frit Homestead Land i Nærheden. 9,000 Menninger bor nu i Countiet. Sundeste Klima. Skriv efter Kartet og Udsagninger.

Wm. H. Brown & Co.
Mandan, N. Dak., eller 131 La Salle St., Chicago.
(Hvor læste De dette Anbud?)

"Pacific Herald" og "Amerika".
Begge Blade et Aar \$1.25.
Dette gjælder gamle arbejdsom nye
Abonnenter, dog maa der ubestemt
betaling betales i Forud.

Det er os en sand Fornøjelse at kunne anbefale "Pacific Herald" som et udmærket Blad, redigeret i kristelig Aand. Ved at holde dette Blad støtter vi det kirkelige Arbejde paa Vestkysten, og saa faar vi regelmæssig Nyheder om Udviklingen der vest blandt vore talrige Landsmænd, Slægtninge og Venner.

"Pacific Herald" redigeres af vor bejendte Føregangsmand paa Vestkysten, Pastor W. Hartad. Det er ham, vi væsentlig har at takke for det Fodfæste, vor Kirke har faaet paa Pacific Kysten og for den vakte Skole i Parkland.

De godt og vel 10,000, som nu holder "Amerika", kan saa "Pacific Herald" ved at lægge til 25c, naar de sender os sin Kontingent, altsaa blot \$1.25 for begge Blade.

Udenfor det politiske har "Pacific Herald" og "Amerika" samme Maal, nemlig Udbygningen af den lutheriske Kirke og de lutheriske Skoler blandt os og Benættelsen af vor Fædreland, det vil med andre Ord sige Norstidens Bevarelse blandt vore Landsmænd i Amerika. De vil ikke angre paa det, om De ofrer \$1.25 om Aaret for denne Sag. De faar god, billig, underholdende, sund og lærerig Læsning.

Send os 4 nye Abonnenter paa begge Blade med \$5.00, og saa skal vi sende Dem "Pacific Herald" og "Amerika" et Aar for Bryderiet. De støtter derved en god Sag blandt de Norste i Amerika

Som og best det

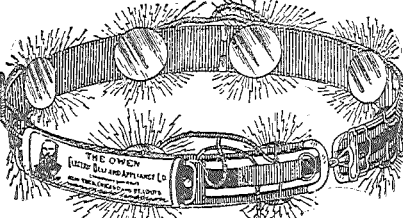
Bedste Land

i det midteste og sundeste Klima i Norden, kun 10 Dagers Rejse fra Chicago ("Round Trip" \$4.50). Land, som for ikke har været "aabnet" for Sættlere, og som afstaar 20 @ 30 Vækkelses Guede, 40 @ 80 Bu. Maist, 150 @ 250 Bu. Poteter osv., faaer nu for 5 til 10 Doll. pr. Acre (paa Afsdrag). Kom og bliv overbevist. Ekspedition hver Tirsdag. Fuldstændig Beskrivelse sendes frit. Peterson & Shulson, 59 Dearborn St., Chicago.

Meneely Bell Co.
Troy, N. Y. and
177 Broadway, New York City
Manufacture Superior
: : : Church Bells

Dr. J. S. JOHNSON
NORSK ØJENLÆGE.
Behandler kun Øjen-Øren og Næsesygdomme.
Fornøyn. Øjenlæge ved Michigan State-
universitet og Hospital i Ann Arbor
ST. PAUL, MINN.,
596 & 597 Euclidott Arcade
Indgang fra Robert St., mellem 4th og 5th.
Kontortid: 10-12 Form. og 2-4 Efterm.

Til de Syge.

Elektricitet helbreder Sygdomme
uden Brug af Medicin.

Dr. Owens nye, forbedrede, fuldstønnede elektriske Body Battery i dagder en vedvarende Strøme af Elektricitet. Let at forstaa og kontrollere. Giver svage eller stærke Strømme af Elektricitet og gaar gennem hele Systemet. Det vil gjøre alt, hvad Elektricitet overhovedet formaar at gjøre.

Dr. Owens elektriske Helbredende Maend og Kvinder i deres Hjem. Rimelige Priser samt garanterede. Ingen Svindel. Stor illustreret Bog frit. Det ældste, stærke og bedste elektriske Company i Verden

Dr. A. OWEN ELECTRIC CELL CO.
205-209 State St., Chicago, Ill.

Den Skotske Kvinde paa Tjele.

Bibsbillede fra Reformationstiden.

— af —

H. F. Gwald.

(Fortsættelse.)

Silkeborg Slot med det store Omraade af Land og Skov hørte under Aarhus Bispestol, og Hans Raade Hr. Dve Bilde's Lensmand, Hans Stygge, herskede i sin Herres Navn over den største Part af de mægtige Skove og fiskerige Søer mod Nord, medens i det sydlige Strøg, omkring Mos Sø, tre Klostre delte Herredømmet mellem sig, det rige og mægtige Cistercienser-Abbedi i Dm, Benediktinerens Munkeloster i Boer og deres Nonnekloster i Bisping.

Boer og Bisping Klostre var de ældste og regnede sin Oprindelse helt tilbage til den tidlige Middelalder, men Dm Kloster havde dog staaet i tre og et halvt Aarhundrede. I lange Tider havde disse Klosters indviede Klokker ringet i Kor til Ottesang og Aftensang og alle andre Tider paa Døgnet kaldet Munkene og Omegnens Folk til Andagt. End ikke nu lod Klokkernes kaldende Røst forgæves; thi Omegnens Bønder, i mange Slægtled opvogede under klosterlig Tugt eller Tilsyn, vor, ligesom deres Fædre, Kirkens tro Tilhængere, og de havde det godt i verdslig Henseende under Munkenes milde Regimente. Raade Klokkernes Klang fra Klosterkirkerne eller fra Sankt Søren's Kirke i Nye Bondens Øre, mens han gik bag sin Plog, standsede han sine Oxer, tog sin Hue af og bad et Ave Maria; Haandværkeren standsede midt i sit Arbejde for at fremmunde sin Bøn, og selv Fægteren og Fiskeren, som særbedes ude om Matten eller i den tidlige Morgenstund, undlod aldrig at korse sig og ofre Guds Moder eller en anden Helgen en Tanke, naar Bunden bar de dybe Toner af Munkenes Vigilie-sange til dem gennem Skoven eller over Søen.

Munkene og de papistiske Præster var idet hele ikke Vægfolk saa fremmede og fjerne, som i senere Tider ofte de lutherste geistlige. Det kirkelige og det folkelige Liv var i den katolske Tid fast sammenvoxede, idet Kirkens Tjenere førte de troende i Ledeband fra Buggen til Graven og ikke paa noget Punkt af deres Liv løsne de Vænten. Paa enhver Tid af Dagen stod Kirkerne aabne og indbød Menighederne til Andagt; Munkene lod sig ikke alene se paa de kirkelige Høitidsdage i pragtfulde Optog, eller naar de bar Monstransen med det hellige Brød til en døende, men de var daglig Bøndernes Gæster, velignede til visse Tider af Aaret deres Marker, deres Fæ, Korn og Mad, forsynede dem med indviede Relikvier til Børn mod Djævelens Anfægtelser, mod Sygdom og Fare, var deres Læger og undertiden ogsaa deres Raadgivere i verdslige Sager, dog ikke uden at kræve rigelige Gaver til Gjengæld. Dog, når det umyndige Folk saaledes Beskyttelsens Velgjerninger, fik det ogsaa Afhængighedens Forbandelse haardt nok at føle; thi ikke alene misbrugte Munkene ofte sin aandelige Magt til at skaffe sig ublu, verdslige Fordele, men de greb ogsaa tyrannisk ind i Familielivet og voldte Forældrene Sorg ved at lokke deres Børn til Klosteret, hvor der holdtes Skole. Det var da blevet Skik, at Novicer eller Ungbrødre og Uugsøstre optoges i Klostrene i en utilbørlig tidlig Alder.

Dermed blev frit Valg umuligt. Naturen gik over Optugtelsen, og dette førte til et kjædeligt, forargeligt Levnet, vidt fjernet fra Klosterfamfundenes hellige Formaal.

I Nærheden af et rigt og anset Kloster opstod gjerne en liden By; eller var der en saadan, tiltog dens Velstand. Klostrene var i sin Tid Kulturens Brændpunkter, deres talrige Beboere hidtog Haandværkere, som vandt sit Livsophold ved at arbejde for Munkene; men dertil kom, at de kirkelige Fester og Handelen med Relikvier og undertiden ogsaa med verdslige Varer paa visse Tider af Aaret fremkaldte en stor Tilstrømning af Mennekter, der maatte have Herberge og Føde. Saaledes havde Dm Klosters Nærhed hævet den oprindelige, ringe Landsby Næsten til en Kjøbstads Rang, og dens ret talrige Beboere var ikke Agerdyrkere, men mest Hølere, Kroværtter og Haandværkere af alle Slags. Siggende paa den sydlige Skraaning af Himmelbjergets Aas, kun en halv Mil fra Mos Sø's nordlige Bred, hvor Dm Kloster laa, var Klækken et passende Vedsted for alle, som agtede sig til Klosteret.

Dog havde Cistercienser-munkene sørget for et stærkere Tiltrækningsmiddel, idet de opdagede en hellig Rilde i Nærheden af Nye, og der foretoges Mirakulure. Denne Udvei slog i Overtroens Blomstringsperiode aldrig fejl, og det varede heller ikke i dette Tilfælde længe, før end store Skarer lidende strømmede til for at helbredes. Rilden blev viet den hellige Severin eller Sankt Søren, og til hans Ære og for de rigelige indkomne Gaver opbyggedes der istedet for den tarvelige Sognkirke en prægtig Kor-kirke med et høit Taarn. Dette er for længe siden faldet, og den nuværende Kirke i Nye er kun en liden Rest af Sankt Søren's Tempel.

Denne mærkelige Helgen blev snart en af de mest yndede og folkelige i Danmark eller i det mindste i Jylland, saa han tilsidst ganske oversløede de ældre, folkelige Helgener, som Sankt Knud Konge, Sankt Kjeld og Sankt Oluf.

Han var en Ublænding som de fleste andre af Helgenernes store Skare, en Biskop af Pøln i det fjerde Aarhundrede paa Keiser Theodosii Tid og udmærkede sig ved stor Fromhed. Legenden tillægger ham saa umiddelbar en Forbindelse med Himmelen, at den lader ham høre de himmelske Hærskarers Lovsang. Da han var død paa en Rejse og førtes tilbage til Pøln, blev der i Eggen det Aar en usædvanlig Frugtbarhed, som strax tilskreves det hellige Vigs Ankomst, og længe derefter brugtes i et frugtbart Aar det Mundheld: nu er Biskop Sankt Søren hjemme! En mere passende Helgen for et agerdyrkende Folk som det danske kunde ikke tænkes; men da hans udenlandske Oprindelse hindrede ham i med ønskelig Hurtighed at blive almenyndet, gjorde Cistercienser-munkene ham uden Vækten til en Bondesøn fra Nye, der var udbandret til Pøln. Nu var den eneste Mangel, der heftede ved Sankt Søren, afhjulpen, og fra nu af kastede hans Undergjæringer stor Glans paa Dm Kloster og skaffede dette en rigelig Indtægt.

Paa Grund af den Anseelse, Nye saaledes havde vundet, da Byen laa midt i Jylland og desuden var istand til at huse et stort Antal Gæster, ligesom ogsaa dens Kloster kunde vise Prælaterne en rigelig Gæstfrihed, faldt det naturligt nok at vælge den til Vedsted for en Herredag. Dog da Rigens Raader overveiede var papistiskindede, har vistnok Jndbyggernes kirkelige Sindelag og Byens ensomme Sted gjort Udslaget. Jyllands

Hovedby, Viborg, vilde ellers have været nærmest til Æren; men dens frafaldne og aldeles lutherste Jndbyggere vilde sikkert hindre Raadets Handlefrihed. Dog nyttede denne vise Forsigtighed ikke; thi den papistiske og oligarkiske Forsamling, som kaldtes Rigens Raad og for Tiden havde al Magt ihænde, blev dog selv i denne papistiske Afstrog Gjenstand for et sterkt Tryk.

Dagen før Sankt Martins Dag indtraf de fleste af Rigens Herrer og desuden en stor Skare af den menige Adel. De bløde, sandede Veie optrampedes af Rytterskarerne, og hele Dagen igjennem meldte nu og da en Støvsky fra det fjerne nye Gæster. Jngen af Herrerne indfandt sig uden stor Ledfagelse af væbnede Svende, og Rigens Hofmesters Følge var meget stort. Det kunde dog ikke i Talrigheid maale sig med Bispernes; thi disse Prælater, som havde fyrstelige Jndtægter, viste sig ogsaa med fyrstelig Glans, hver ledsagede af mindst halvhundrede væbnede Svende. Jørgen Friis fra Hald og Oluf Munk fra Ribe var desuden selv i Sadelen og havde Væрге ved Siden, hvorimod den magelige Stige Krumpen fra Børglum og den fredsommelige Dve Bilde fra Aarhus kom agende hver i sin Karm. I Nye var der stor Tilstrømning af nhæggerrige og af Handelsfolk, som haabede at tjene Penge, og da Byens Jndbyggere ogsaa var paa Benene, var Bisperne, da de drog gennem Nye, et Skue for en stor Folkemængde, som dog ærbødig nok beviste dem sin Ærefrygt. Jfør blev Hr. Dve modtagen med venlige Tilraab og meddelte fra sin Karm Folket sin Betsignelse.

Med Glæde gjensaa Prælaterne det stolte Dm Kloster, hvis høie Tæge og Gable viste sig kneisende over Trætoppene, da de fra Nye drog ned i det flade og nu bare Landstrøg ved Mos Sø, men som dengang prangede med frodige Træer og grønne Enge. Klosterkirken med sit Spir, den egentlige Munkeboltig, en anselig Bygning med fire sammenbyggede Fløie og den hvælvede Dmgang eller Buegangen i den indre Klostergaard, Vestarii eller Garderobemesterens Hus, Kjældemesterens Bolig, Sognehuset, Gæstehuset, Staldene, Laden og flere mindre Uvlsbygninger udgjorde en Samling af Bygninger, som lignede en liden By og var omgivet af en stærk Ringmur.

"Ved Guds Moder!" udbrød Bisp Dve Bilde, da Karmen skumplede ud af Nye By med ham og hans Kansler eller Sekretær, og de fik Die paa Klosteret, "den Troens og Andagtens Fyrighed, som reiste denne hellige Bolig og mange andre Hellighedens Templer her i Riget, for at i et regelbundet Levnet alsteds Dgder des klarere kunne fremstikke, den vil Herren neppe lade plat hendes og forsvinde, om ogsaa nogle løse og uforstandige Hoveder med dette lutherste Oprør storme derimod og vil ved Djævelens Hjælp gjøre en Forandring paa den menige gamle kristne Fund og Manering."

"Sjælen sanker Mod," svarede Kansleren, "ved at se disse stærke Murre, som fordum husede den fromme og lærde Gunnerus*) og endnu er renlyvede Brødre til Skjærm og Værn mod Kjætternes Ansøg. Dog vilde jeg, Ederes Raade! des visere lide paa Herrens Misfandhed, sandtes der ikke i disse Hellighedens Templer saa meget løssagtig Mærkeri, Klosterbrødre, som er tilfredse, sjunges og læses der Messen eller ikke, maa de kun ellers bruge Kirkens Rente og nyde anden jordisk Hellighed."

(Mere.)

*) Abbed i Dm, siden Biskop i Viborg, i stor Sunst hos Waldemar Seier og arbejdede med paa hans jydste Lov.

Framlegg til Skrivereglar for Landsmaale i Skularne,

Red Marius Hægstad, Arne Garborg og N. Flo. Kristiania 1899. 126 Sider.

Dæ eit interessant Dokoment, me her hœ sy ofø. Hensigten mœ de œ no den aa retfete dei, som ve lære aa skriva aa skrætte Landsmaal, aa som saadan œ de fhrelagt det kongjelege Departemente sy Rørke og Undervisningsvœsene. Dei hœ paa ein Maate faat de sœ langt no, Maalskæje, at de fœ vera teladt aa brukt Landsmaale i Skularne, dersom Skulestyre ve. Men de œ paabœ, at dei i Skulen fœ lære aa læsa baœ Maali—de almindelege Bokmaale og Landsmaale. Dœ synes no vœ urimeleg Reglement slikt. Dei stækkars Bœnni, som talar sit eigje Bygdemaal, som dei hœ lært a Fœrœldri sine fia dei va imœ, fœ i Skulen i aturlegvis lære de Bokspræktje som œ brukteleg i Lande. De œ sœ de fœ vœra dœ. Sœsœ œ de i alle Laand, atte dei, som hœre te i Lande fœ konna læsa de Spræktje, som gjelde sy Literatursprækt—de Spræktje, som Bœkan œ skrivne i. Dœ kan no œfte vœ balsamt nœk sy Skolungane, dætti aa lære aa lese Bokspræktje, aa de œ kje alti at de gjeng sœ rart. Men hœssi fœ de daa bli, naar dei stækkars Skulebœnni maa lære to nœrste Maali i Skularne? Dœ kje nœk med de no at dei fœ lære de Maale som te kalle heile Literaturen œ nœskreven i—de Spræktje som gjælb sy Boksprækt og dana Dmgangsprækt i Nœrje allestair. Nei, no maa eit te Maal læras—Landsmaale, Ny-nœrsten, helle hœt dei ve no kalle de. Nœka som œ mykje hœrara aa lære sy dei ell Bokmaale œ. Slikt nœka kan a kje bli te ana de ell Fœrvirring aa endeleg ii Fœrvreingjing a Bœnni si Spræktjans istan sy atte dei felle gaa framaat i detta som i ana. De œ næsten sœ ein konde seie, at dœ sœrjelekt slikt. Na ubegripeleg œ de au, hœssi mange, som œ bra aa vituge Mennar i ana, felle ha blit narra inpaa nœka, som œ sœ uœrvelegt urimelegt og upraktist som dætti Maalstræve. Atte nœkle faa Spræktmakarar som feilet blind Fanatisme sy Patriotisme, felle ha hita paa slikt, kan vœ sy dœ de œ, men sœ felle daa œre "vituge" Folk ikkje telate seg te aa bli innifœrte paa slikt Uœveigjer som dætti. Te aa vilja sœrkaft vœrt goe nœrste Boksprækt og dana Taleprækt sy eit telaga, nœskapa Maal som Landsmaale, de œ te aa lage seg te som Rjæringji imot Straumen. Eg seie utnyktelegt vœrt nœrste Boksprækt og dana Taleprækt, sy dœ nœka, som Evn, som ve vitte de, vœit de, atte dœ no vœrte so nœrste i Natur,

atte me hev Laav aa kalle de Nœrste fyr dœ no langt mei Nœrste ell dœ Danst lœvœl, hœssi mykji Danst de eigong va i Skrivestœrmi. Dei, som hœ sygt alli sœ lite me Maalstræve kje nœr te hœss ufœrde Maalmœnnane hœ vœre i Skrivemaaten alt ifraa de fyste. Dœ œ no eit ga malt Orsprækt, at dei, som œ splitta imyllo seg sœve, sœre ei tapt Sak; men Maalmœnnane meine meiner no kje de dei. De fœ en flok Mann te vite, naar 'an he tapt, seie eit ana Orsprækt. Maalmœnnane meinar at dei œ patriotiske, at Maalskæje œ nœka, som adle retteinkjande Nœrste burde vœ me paa. Dei fœktar sy ei stor Sak, meinaar dei, den aa gjeve os tebafe vaart ekte nœrste Maal, som gjel a Bruken som Skriftsprækt fire-fem hondre Ar fia. Men der hœ mangt hendt dœssi Narvondrai, aa te aa hœrpe ivi de, som ha hendt i dei fire-fem Narvondrai, œ sœ umogeleg som te aa hœrpe tebafe sœ mykje, aa i spræktleg Hensende œ de no paa ein vis Maate de fyste dei ve prœve paa gjere.

De, som me no helst kje te tenkje paa, naar me tek up denne vœsle Bokji—"Framlegg te Skrivereglar" œ no de om dei no endeleg hœ kome te nœka Slags Sining i dei mange Ting, som dei hœ vœre splitta i sœr. Men mi hœ kje lese langt sœr me ser, atte nœka slikt som Samhalb og Sinighet fins paa lang Veg ikkje. Me Hensyn te Endin, og gramatistiske Fœrmir, œ der den same Ugreia som der alti hœ vœre. Lo av Komiteen œ sams om de, som dei halde fram i Skrivereglarne, men den tree leggje te eit sœrskilt "Votum", som behandlar mangt han hœ andre Tankar om enn dei œre to av Komiteen. I dei 126 Siune a Bokji hœ me sœst eit Fœrœrd paa 9 Siur, sœ behannlar Siune 10-50 Skrivemaaten av Ljod og Ljodlag, 51-63 Ordi, 64-65 Ordsfil. Og den fyste Delen, IV, Siune 66-117, œr gjeve to Ordendingar. Sœ hœ me teslut Siune 118-126 Hægstads Botum. I Fœrfattarane si Meining burde alt, som œ lokalt og ikkje nœkaalonde kjeint i viare Strœt, avleggjast, aa de, som œ mei almindeleg, brukast istæn. Det, som sœleis hœ vœ brukt sœr i Landsmaale, men som œ gaat a Bruk ell ikkje hœ vœ brukt i seinare Ei stort, sœ derh ikkje no brukas mei. Men i Stavingji fœ ein halde seg sœ nœr som mogeleg te dei eldre Fœrmine. D'en i slikt Or som Jord og istaden o. fl. burde daa behaldas paa de at Ori ikkje fœ bli sœ utjensfetelege ell hare aa lære som dei vilde bli, dersom slikt Bokstaver felle utelatas. Den stomme D'en av den etkstaende Artikelen fœ kje skrivast. Ein fœ daa skriva Orde,

Huse, ikkje Ordet ell Huset. I dætti fyste stemme Fœrfattarane ikkje vœeins, ide at Hægstad ve behalde Fœrmi Ordet, Huset osv. Dei œ samstemde om de, at man burte "fœrsta aa semja saman Skrivemaaten sœr dei tvœ Maal"—de vœstlandske og de austlandske Landsmaale. Naar de œ no sœ, at Midtlandsmaale si Fœrm treffe mei de midjomstaende, sœ œ dei a den Tanken, at Landsmaale kje me og mei te aa nœrme seg Midtlandsmaale og some Fœrmir, som hœre te dei mittre Bygdine. Der œ daa kaame in mangt, som œ Blandingar av Austlandske og Vœstlandske og dœsel i slikt Ting som Endingar staar baœ Deler om inan.

Den Uviseheit, som karakteriserar Fœrfattarane fin Skrivemaate œ ikkje sœ lite interessant her. De œ sœ beteknande sy helle Maalstræve de, at de kan ha si Interesse her aa ansœre nœkle a dæssi Blandfœrmine a ant, som Fœrfattarane œ uovœreinstemmande me seg sœvœ i. Det, som fœkil de vœstlandske og de mei austlandske Landsmaale œ no den bestemte Artikeln i Sental a Hœkjonsord sœsœa Artikeln i Fœrtal av alle Rjœnn. I Vœstlandske œ den fyste i elle e, me dœ œ i austlandske, sœr Gœmpel Vœstlandske Boki, Jord, paa Austlandske Boka, Jorda. Dætti œ den viktigaste Fjæklen; men daa dei tre Fœrfattarane helst hœre te den vœstlandske Retningen, sœ va de aa vente atte dei felle vœ sams i dætti, som dei sœsœa œ. I Ord som heve ar i Fœrtal skrives a ne i den bestemte Fœrmi paa Austlandsmaale, me dœ skrives ar ne sy de meste paa Vœstlandske. Ord, som endar i er ell ir bli daa paa Austlandske ene ell in e, og paa Vœstlandske er ne ell ir ne. Og dei, som endar paa ur, bli i bestemt Fœrm paa Austlandske un e og paa Vœstlandske urn e. Dœ daa den Fjæklein her, at Austlandsmaale ikkje skriva Fœrtalsr'n i bestemt Fœrm, sœ œ no au de rettaste, sy de œ vel knapt nœkensta hverken paa Vœstlandske ell Austlandske at den r'n uttalas i den bestemte Fœrmi. No netop i dætti œ de rettigt interessant aa sœ hœssi vœstlandske og sœve mœiseiende Fœrfattarane œ. Paa Titellblae a Bokji stende Skularne som bestemt Fœrtal te Skule. Dœ naturlegt daa aa dra den Slutningjen at me her hev i dætti Stjækje den vœstlandske Fœrmi, sœ at me i Bokji der dæssi Fœrtalsfœrmine træffes paa felle ha ret aa vente aa finne ar ne, ir ne ell urn e aa ikkje dei sœrtan r'n—ane, in e, un e. Men de sœrheldde seg nok ikkje sœsœa. Sy aa konna vise klarlegt dætti Uregelmeasigheiti telat eg meg her aa tekne ne dei Ordi, som her hœre te me Siune

som dei stend paa: 1 Bœferne, Skularne, Nœmingarne, 3 Skrivemaatarnæ, 5 Medljodarne, 6 Fœrmerne, 7 Sammensœtningarne, 10 Sjœljodarne, 11 Bokstavarnæ, 19 Fœrœrparne, Nordmœnnerne, 22 Ugreiningarne, Ljodsvœrparne, 30 Amerikabuarne, 35 D'arne, 44 Bœstarnæ, 45 Bygdarne, 46 Fjodarne, 52 Uœfœrtingarne, 57 Grunnarne, 62 Stærtarne. Sœ langt œ der Einheit. Det som œ ette Side 71 œ de berre Garborg og Flo, som œ sameinte om, og her bejndar Blandfœrmine. Sœleis finn me Side 72 Ordformine, 76 Bœstarnæ. sœ, Maalskrivarane, Endingane, Sjœljodane, r'ane, 81 Fjœllbygdine, Bœstavingsendingane, 82 Skrivemaatane, Fjodane, 85 Binningsane, 87 Trilangane, 89 Logine, 90 Byane, 108 Midgrœndine, 109 Medljodane, 110 Bœkalanæ, 111 Grensane, 116 Skulebœkane. Men i Hægstads Botum hev me atte r-fœrmine: 122 Endingarne, (atmed Bokskrivarane) 123 Fœrmerne, 125 Reglarne. De konde næsten sœa ut som om Hægstad hadde skriva in dæssi Fœrmine i dei fyste sœtti Siune. Men raar me kje ihug atte Garborg som Vœstlœnning altid hœ brukt r-fœrmine sœ bli det enddaa usœrstaalegare atte dei ikkje fœa stande netup i den Delen av Bokji Siune 72-117 som de œ vel vœnlegt at Garborg hœ skriva sy de meste. I Fjæstningji hev dei nok able vœ samstelte om de at dæssi Fœrtalsfœrmini burde vœrne. Men sœ naar dei kje sœ langt som te aa drœste Spœrmaale om bestemt Fœrtal fœ vœ -rne ell -ne, sœ kje dei te de Resultat, at de burte vœ -ne og r'ane fœ affkæst, sœsœa skriva dei Bœkene, Byane, Fœrmine osv. daa ettepaa. Men paa Tittelblae og dei fyste 70 Siune hev dei lete -rne stande. Ein an'n Ting, som de œ nœka ugreitt me œ antan visse Hœkjons Fœrmir fœ ende paa ur ell or. Sœ hev me Sie 36 Prœvœr (men flokut der Ljod œ vel den same), 57 Ord-Semjor? Men naar dei kje te aa tale om dæssi Endingane bli dei samde om de, at de helst burde vœ ur. Paa Sie 94 sete dei daa upp Fœrtalsfœrmine: Ristur, Greidur, Rjærfjæ, Smarur, Fætur, Sœgur og Seljur. I Diskusjon om dette paa Side 81 Sidur 84 skriva dei Bisune (sœr Bisorne), 90 Bisune og fia paa Sie 109 Fœlkevisur, 111 Grensur og Grensune, men Hægstad atte ve helst halde seg te dei Aasenske Or-Endingane. De same gjælde med Hensyn te Endin-gi-er. Dænni bli seinare forandra te -ir. e. g. Fœrmer, Fœrmir. Me hev daa teslut ei Blanding av alle dæssi Fœrmine: Bisur - Bisur - Bisurne, Bisune, Byar, Byarne, Byane, Fœrmer, Fœrmir, Fœrmerne, Fœrmene, Fœrmirne, Fœrmine,

Denni same Usikkerheit kan sjaaast i are Ord au, for Exempel skriv dei stundom med o, men kringum og framum med u, der Lydn æ den same. Garborg og Flo ve ha to Infinitiv Endingar -a og -z, skriv, merka, og faste, bruke, samle. Hægstad's Botum i detti Stykke gjeng ut paa, at der skø ve berre ei slik Ending-a. No nylaga Landsmaals-ord, som æ lite ell ikkje forstaaelege, kan nevnas: Romfret, Djoddbrigd, Avbragslege, Undantak, Upphavlept. In Intetkjen te'agas Kvaargjeklyn, som ogso skrives Kvaargjeklyn og Kvaargiklyn. Fleire Ord brukas, som ikkje æ skrivaalege utafyr visse Smaastryk i Bergens Stift e. g. Danfkarne og Mødalt. Og "i vis'a" likar dei gøtt aa bruke, men eit slikt Ord, som æ sjo egte Telemarkenskt og ikkje brukast are Stair, kan lje gøtt seiaast inni eit Maal, som gjere Arav paa aa ve aalment forstaaelegt. Itkje kan eg no insjaa, høtt det svenste Ordet dilik (dylit) hæ aa gjere i eit Maal, som skø løss ræ Norst.

Men eg ser slutte her. Der æ mangt ana, som kunne seiaast om denni Bokst, men læ uvist om dæ kan ve rætt aa ta upp mei Rom me denni Anmeldelsen. Nøst æ no vel blit sagt te aa vise, at desel i detti vigize Forsøk paa aa kaama ti ei Slags Einighet stende Maal-mennane omtrent like mykje splitta som dei naakenfinne læ vø. Me hæ eit gøtt norst Skrivemaal, de no he aa hæ hat, nøstaa Landsmaal hæ me lje Bruk sy.

Farjei Tvebonde.

Den 4de Feb. 1903.

Et Cirkulære.

En Trækfeil indsneg sig i det sidste Annoncement om Hellan's Mines, idet det nemlig stod 31te Februar istedetfor 3die. Datoen var altsaa galt angiven, men Indholdet, der gik ud paa at fortælle, at Arbejderne var kommen ind i selve Ertslegemet i "New York Mining Claim", tilhørende "Majestic Mining Co.", var korrekt. Arbeidet med at tværskjære Metalgangen fortsattes uafbrudt, og derved der gjøres samme Fremskridt som før, nemlig 3 Fod for hver 24 Timer, saa er man allerede nu kommen mellem 50 og 60 Fod ind i Gangen. Naar det nu erindres, at dette Kompani ikke blev inkorporeret før i August sidste Sommer, og at der allerede nu, efter kun 6 Maanders Forsløb, er udført 450 Fod Tunnel, foruden at der ogsaa er opført 2 Cabins, Smedje, anbragt 700 Fod af "Tract Iron", 600 Fod "galvanized Pipe" og "Blower" og andet, som er nødvendigt ved Driften af en Mine, da maa man sige, at det har gaaet godt. Metalgangen er mellem 150 og 200 Fod bred paa Overfladen, og Udbyggen af en

"Utsjag Test" af Erts temmelig nær Overfladen gav \$60.50 pr. Ton. Nu har man naaet Metalgangen omtrent 200 Fod under Overfladen; hvor bred den er i den Dybde, ved man endnu ikke, men at Ertsen er mere righoldig end paa Overfladen er naturligt.

I denne Forbindelse tør det ikke være af Veien at nævne, at der i 1902, under mit personlige Opsyn og Ledelse blev udført i alt over 850 Fod Tunnel og omkring 75 Fod "Shaft" i de forskjellige Kompanier, som jeg har averteret her i Bladet. Ved Siden deraf er der naturligvis ved enhver af Mine-erne anskaffet forskelligt andet, saasom "Dre Cars", "Tract Iron", "Iron Rope", osv. I den Anledning skriver "The American Journal of Progress" blandt andet følgende: "En Mand, som har udført saa meget paa saa forholdsvist kort Tid, og som foresten ved sin mangeaarige Forretningsvirksomhed har bundet sig et Ry for baade Dygtighed og Redelighed som saa, bør i særegen Grad være stiftet til at varetage sine egne Interesser, saa vel som paa bedste Maade at anvende de Penge, som maatte betroses ham, og vi kan trøst anbefale ham til saadanne, som tænker paa at anvende Penge i Minesforetagender."

Men at arbejde sig ind i Fjeldet kan ingen gjøre, uden at det koster Penge—mange Penge ogsaa, og det er derfor, at der endnu tilbydes Anledning til at kjøbe "Stock" for en saa uhørt billig Pris.

Til Exempel: Paa en Dag sidste Januar blev der udbetalt \$1,1500.00 til Kontraktøren og Arbejderne i "Majestic".

Som før ophjst her i Bladet, kan "Stock" kjøbes paa maanedlige Afbetalinger, naar man kjøbes for \$25 eller mere, ellers maa man indsende Kontant med sin Bestilling. Prisen paa "Stock" i "Majestic" er 5 Cents; "Grizzly Bear", 8 Cents; "Independent", 10 Cents "Planet" 25 Cents.

For nærmere Underretning skriv til A. D. Hellan, 212—213 Arcade Block, Seattle, Washington, eller Jul J. Sopperstad, Decorah Iowa.

Vi kan spare Dem Penge
—paa—
Uhre, Kjæder, Ringe, Sølvvarer etc. Vor nye Katalog (80 Sider) sendes frit til enhver.

ROVELSTAD BROS.
Jewelers, Elgin, Ill.

Mærk!
Paa den røde Lap paa Bladets første Side vil De se til hvilken Tid De har betalt for "Amerika".
Ønster De "Snorre", saa send \$1.00 extra.

Subskriptions-Blanket.

AMERIKA PUBLISHING CO.,
Madison, Wis.

Indlagt vil De finde \$....., hvilket betaler for "Amerika" fra..... til....., og bedes kvitteret for paa Adresselappen.

Navn.....

P. O. Adresse.....

County..... Stat.....

Bøger.

"Annor"

Et fragmentært, serio-komisk Helte-digt med nogle kortere Smaating i Vers, af M. D. Teigen.
Pris 25 Cents.

Astronomiens Romantikk. Mikler. Hestet 10 Cts.

Billeder fra det hellige Land. Birger Hall. Hestet 50 Cts. Indb. \$1.00.

Bondehøvdningen. Henrik Schmidt. Hestet 25 Cts.

Dødsseileren. Marvat. Heste-30 Cts.

Den lutheriske Kirke i England. M. Fr. Wiese. 20 Cts.

Engelbrekt Engelbrektsøn. Georg Starbæk. 516 Sider. Hestet 50 Cts. Indb. \$1.00.

Fjellagens Historie. Topelius. Hestet 25 Cts. Indb. \$1.00.

Heimstringla. Sunkt ind. \$1.00
Hjemmets og Arbejderens Ven. 17de Aargang. Illustreret. 620 Sider. Indb. \$1.00.

Niels Juul og Lørdenskjold. Hestet 25 Cts.

Ransjen i den frosne Verden. Elegant indbunden \$1.00.

Norge i Billeder. Med Indledning af Rasmus B. Anderson. Pragtbind \$2.00.

Satel Toms Gytte. Hestet 25 Cts.
Politinotiser. H. Meltzer. Hestet 25 Cents.

Ruslands Historie. Ehrig. Hestet 10 Cts.

Alle sendes portofrit til hvilken som helst Adresse. Skriv til "Amerika" Madison, Wis.

Dr. J. L. URHEIM
Bollg: 933 W. Division St., Chicago.
Kontortid: Ell 9 Form., 1-2 og 6-8 Eftermiddag.
Norst Læge.
Befjendende Læge ved Cook County Hospital.
Specialitet: Kroniske Sygdomme.

Billige Bøger!

Vi har saa mange Bøger, at vi ikke har Plads til dem. Se dette Tilbud! Send os en eneste Dollar saa skal De saa i nærmeste Express-Office:

- 1 Engelbrekt Engelbrektsøn.
- 1 Bondehøvdningen.
- 1 Niels Juul og Lørdenskjold.
- 1 Astronomiens Romantikk.
- 1 Hvor laa Vinland?
- 1 Politinotiser.
- 1 Dødsseileren.
- 1 Fjellagens Historie.
- 1 Ruslands Historie; af Ehrig.
- 1 Gustav Adolf og Tredveaarskrigen; af Topelius.

Itke en Dollar Stykket, men disse Bøger for bare \$1.00!

Naar Bøgerne er saa umaadelig billige synes vi, at om man selv ikke trenger dem, saa kan man alligevel kjøbe dem og forære dem til Folk, som trenger god Læsning. Aldrig nogensinde før er norske Bøger blevne solgte saa billigt.

Vil man have Express-Udgifterne forudbetalt, maa man sende 30 Cts. extra.

Skriv til
Amerika Pub. Co.,
Madison, Wis.

CUNARD LINIEN

ESTABLERT 1840.
CAMPANIA og **LUCANIA**, dobbeltpropellede, 620 Fod lange, 30.000 Hestkr.,
UMERIA og **ETRURIA**, 520 Fod lange, 14.500 Hestkræfter,
IVERNIA og **SAKONIA**, dobbeltpropellede, 600 Fod lange, 14.150 Ton.
Det nye, dobbeltpropelledede Dampskib
CARPATIA, 558 Fod lang, 13.000 Ton.
Det dobbeltpropelledede Dampskib
ULTONIA, 513 Fod lang, 9.000 Ton.
Cunard Linien's Reford:
5 Dage, 7 Timer, 23 Minutter.
F. G. WHITING, Mgr., Dearborn & Randolph, Chicago, eller Lokal-Agenter overalt.
A. C. Johnson Co., 10-14 Washington Ave. S., ——— Minneapolis, Minn.
R. M. Lamp og
Olson & Jacobson } Madison, Wis.
Agenter.

Oscar W. Corverson
: : Advokat. : :
Fører Sager for alle Domstole.
Man skriv paa Norst eller Engelsk
164 La Salle St., Rooms 53-54.
CHICAGO, **ILL.**